

1

Львівська обласна організація Всеукраїнського товариства «Лемківщина»

Перша лемківська організація в новітній історії України була створена у Львові в 1989 році. Згодом вона розрослася географічно і стала всеукраїнською. Львівська обласна організація Всеукраїнського товариства «Лемківщина» розташована в будинку на площі Ринок, 17. Товариство об'єднує лемків та небайдужих людей з метою збереження, дослідження та популяризації лемківської історії, традицій та культури як невід'ємної складової української самобутності.

Будинок товариства «Просвіти»

У будинку на площі Ринок, 10 від 1895 року знаходилося товариство «Просвіта». У 1932 році вдалося відновити створену ще перед I світовою війною Лемківську комісію товариства «Просвіта», яку очолив лікар Маркіян Дзерович. Комісія піклувалася читальними «Просвіти» на Лемківщині, видавала двотижневик «Наш лемко», а також популярну серію книжок «Бібліотека Лемківщини».

3

Пам'ятник Никифорові Дровняку

Пам'ятник всесвітньо відому художнику Никифорові Дровняку у Львові відкрили в 2006 році. Скульптор Сергій Олешко зобразив художника в його улюблений позі на камені, так як він полюбляв сидіти в рідному містечку Криниці. Всесвітню славу Дровняк здобув після виставки в Парижі в 1932 році. Його доробок – понад 30 тисяч акварелей та рисунків. Малював у жанрі примітивізму.

Товариство руських дам

У будинку на вул. І. Федорова, 9, який належав Львівському Успенському братству, знаходився Ставропігійський інститут та різний організації, серед яких перша жіноча організація – «Товариство руських дам», яке заснувала вихоночка з Лемківщини Клавдія Алексович. Товариство займалось збереженням давніх обрядів і звичаїв, влаштовували бали. Клавдія Алексович народилася в селі Красна Кросенського повіту. Прославилася як письменниця та громадська діячка.

5

Будинок, де мешкав Йосиф Делькевич

У будинку на вул. Руській, 3 проживав визначний діяч XIX ст. – Йосиф Делькевич, який походив із давнього лемківського роду. Народився в місті Лежайськ. Був професором Львівського університету, згодом ректором, постом до Галицького Сейму. Також очолював товариства «Руська бесіда», «Народний Дім», «Русське казино». Будучи депутатом Галицького сейму обстоював права української мови. В останні роки життя сповідував московільські погляди.

Редакція газети «Наш лемко»

У будинку за адресою вул. Руська, 18 знаходилася редакція газети «Наш лемко» – українського лемківського часопису, який виходив у 1934-1939 роках у Львові. Газета виходила двічі на місяць. Багаторічним її головним редактором був Юліан Тарнович – письменник, автор численних книжок з історії та культури Лемківщини, зокрема славновісній «Ілюстрованій лемківській історії Лемківщини».

7

Товариство імені Михайла Качковського

У будинку на вул. Валовій, 14 знаходилося Товариство імені Михайла Качковського, яке було осередком московільського руху в Галичині. Чимало прихильників цього руху було і серед лемків. Одним з найвідзначенніших таких ідейних московілів був Тит Мишковський, уродженець села Перегримка на західній Лемківщині. Професор, духовний письменник, громадський діяч та педагог Тит Мишковський був дуже популярний серед проросійською орієнтованих лемків, тому вони вважали його своєрідним духовним представником Лемківщини у Львові.

Львівська музична академія

Лемківщина завжди була багатою на співочі таланти, починаючи від самодіяльних колективів та закінчуючи професійними співаками. Приголомшливо співочу кар'єру зробили сестри Байко – Данила, Марія, Ніна і Зеновія, які здобувили музичну освіту у Львівській консерваторії. Сестри Байко народилися в селі Яблуніца Ясельського повіту. Лауреати Національної премії України ім. Т. Шевченка, численних конкурсів та орденів.

9

Пам'ятник Тарасові Шевченку

Пам'ятник Тарасові Шевченку у Львові був відкритий 24 серпня 1992 року вперше річницю незалежності. Авторами пам'ятника є скульптори Андрій та Володимир Сухорські, чий рід походить зі села Вілька Кросенського повіту на Лемківщині. Пам'ятник складається з бронзової фігури поета та 12-ти метрової стели «Хвilia національного відродження».

10

Оперний театр

Львівський оперний театр був збудований у 1900 році. З цього часу на його сцені співали сотні відомих співаків. Серед них одним з найвідоміших є Модест Менцинський, який походив з давнього лемківського роду з села Менцина на західній Лемківщині. Модест Менцинський виступав по всій Європі, а тогоджі критики та публіка вважали його великим оперним співаком.

2

Музей вишитих ікон отця Дмитра Блажейовського

Музей вишитих ікон отця доктора Дмитра Блажейовського був відкритий в 1999 році. В експозиції музею зберігається більше ніж 250 ікон та хоругв автографа д. Блажейовського.

Отець доктор Дмитро Блажейовський народився в селі Горішній Вислік Сяніцького повіту. Автор 25 наукових праць з історії Церкви, Української держави, педагогіки.

11

Пам'ятник «Охоронцям української державності»

Пам'ятник «Охоронцям української державності» – це друга монументальна робота у Львові скульпторів Андрія та Володимира Сухорських, чий рід походить зі села Вілька Кросенського повіту на Лемківщині.

Пам'ятник відкрито в 1999 році. Він представляє святого патрона міста Львова – Юрія-Змієборця.

4

Будинок Галицького сейму (Університет)

Історія будинку на вул. Університетській, 1 пов'язана з двома установами – Галицьким сеймом та Львівським університетом. У Галицькому сеймі декілька депутатів представляли округи, які охоплювали лемківські землі, проте вони переважно були поляками. Послом Галицького сейму був ректор університету, виходець з Лемківщини Йосиф Делькевич.

З 1920 року в будинку розташовується Львівський університет. Тут навчалися визначні лемківські діячі: Б.-І. Антонич, Ю. Тарнович,

український дисидент та перший посол незалежної України в Польщі Теодозій Старак та інші. У університеті є аудиторія ім. Б.-І. Антонича.

13

Меморіальна дошка Володимиру Кубійовичу

У будинку на вул. Листопадового чину, 10 у 1941-1944 рр. знаходився Український центральний комітет – єдина українська суспільно-громадська установа у Генеральному Губернаторстві, визнана німецькою владою. Незмінним її головою був Володимир Кубійович, уродженець Нової Сончі на Лемківщині. У пам'ять про В. Кубійовича на будинку встановлена меморіальна таблиця. Володимир Кубійович – відомий український географ та енциклопедист, головний редактор Енциклопедії українознавства та фундаментальної праці «Географія українських сіміжних земель».

6

Львівська духовна семінарія

Важливо для лемків інституцією у Львові завжди була Львівська духовна семінарія, адже там навчалися майбутні парохи лемківських церков. З-поміж визначних лемків у Львівській духовній семінарії навчалися Михайло Вербицький – автор музики державного гіму, Модест Менцинський, Йосиф Делькевич та інші. З викладацькою діяльністю в семінарії пов'язані імена Йосифа та Сильвестра Сембраторовичів, Йосифа Делькевича, Тита Мишковського.

8

Книгарня ім. Б.І. Антонича

Ідею створення книгарні імені Б.-І. Антонича в будинку на вул. Городоцькій, 50, де поет мешкав, визначні культурні діячі Львова, зокрема Ігор Калинець, висловлювали давно. Натомість книгарня ім. Б.-І. Антонича постала в 2010 році в будинку на вулиці С. Бандери, 33, неподалік Академічної гімназії та НУ «Львівська політехніка».

15

Собор св. Юра

Собор святого Юра – духовний центр українських греко-католиків, до 2005 року резиденція глави Церкви. В історії Української греко-католицької церкви було двоє митрополітів-вихідців із Лемківщини: Йосиф Сембраторич був митрополитом в 1870-1882 роках. Походив з міста Криниця на Лемківщині.

Сильвестр Сембраторич очолював греко-католицьку церкву в 1885-1898 рр. Його мала батьківщина – село Дошиця Ясельського повіту. Сильвестр Сембраторич похований у крипті Собору св. Юра.

17

Часна Мандри

МАПА

МАР.

Лемківські місця Львова Lemko places in Lviv

Львівська міська рада

Часна
Мандри

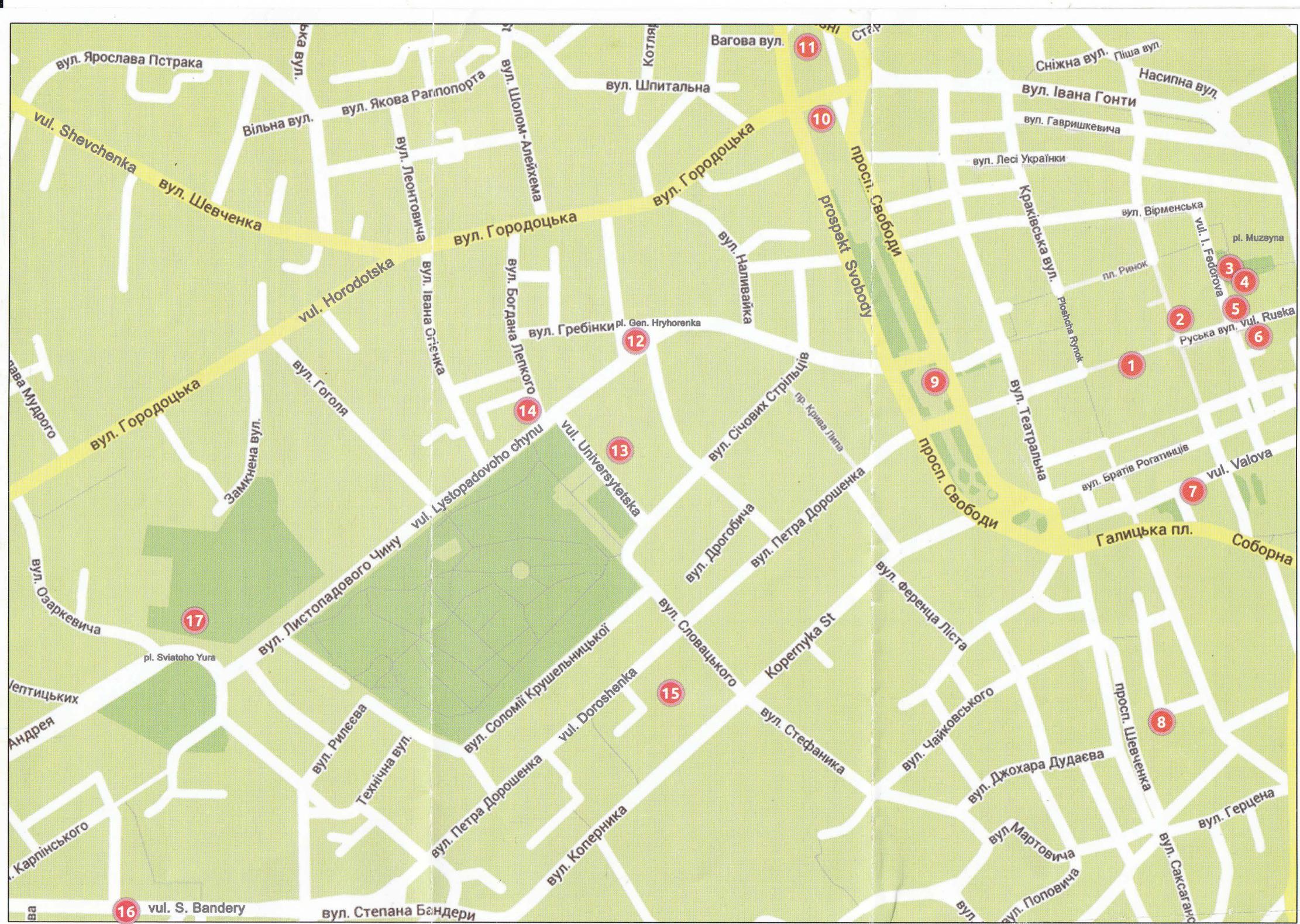
Лемківщина

Карта роздрукована за фінансової підтримки управління туризму Львівської міської ради в рамках соціально-культурних проектів. Над розробкою працювали члени львівських громадських організацій "Лемківщина" та "Молода Лемківщина": пошук інформації - Сиванич Б., дизайн - Куйбіда О. та Радь Н., фотографії - Сиванич А. та Гринчина Т.

Карта розповсюджується безкоштовно. Усі права застережено

This map is distributed for free. All rights reserved

2013 ©

Лемки – найзахідніша гілка українського народу, що проживає з обидвох схилів Західних Карпат між ріками Попрад (на заході) і Дунаець (на сході). На сьогодні ці території, які називаються Лемківщиною, знаходяться частково в Україні, але більша їх частина розташована в південно-східній Польщі та північній Словаччині.

Назва "лемки" пов'язана з частим вживанням представниками цієї етнографічної групи слова "лем" (тільки). Вона почала активно вживатися в XIX столітті завдяки етнографічним дослідженням. Давніше лемки називали себе, як і більшість українців, русинами.

В силу географічних обставин історія Лемківщини тісно пов'язана з історією західних українських земель, а Львів як їх економічний та культурний центр був не просто найближчим великим українським містом, а й містком зв'язку зі всією Україною та її культурою. Найбільш обдаровані і талановиті лемки вишушили до Львова, щоб стати частиною української інтелігенції міста. Дехто з них потім знову повертається на Лемківщину, щоб працювати на культурно-просвітницькій ниві.

Після II світової війни більшість лемків разом з іншими мешканцями Закерзоння були переселені на територію сучасної України. Багато з них оселилося у Львові і отримало дотворення та розвитку культури міста. Тих, хто залишився, в рамках операції "Вісла" примусово виселили на понімецькі землі Польщі. Лемки з південних схилів Карпат надалі проживають у Словаччині. Вони досі себе називають русинами або русинами-українцями.

Лемки відрізняються від інших українців особливою говіркою. Лемківські пісні мають своєрідний колорит і звучання. Широковідомими є школи лемківського різьбярства та писанкарства.

Карта "Лемківські місця Львова" містить інформацію про ті місця у Львові, які пов'язані з лемками та лемківською культурою. Це будинки, де проживали чи працювали визначні діячі лемківської культури; будинки, де працювали лемківські організації; пам'ятники видатним лемківським діячам; будинки, пам'ятники, твори мистецтва, спроектовані чи створені лемківськими діячами. До лемків заразовуємо діячів, котрі впродовж життя декларували і декларують лемківське походження; діячів, лемківське походження яких задокументоване в письмових джерелах, уродженців Лемківщини у загальновизнаних етнографічних межах.

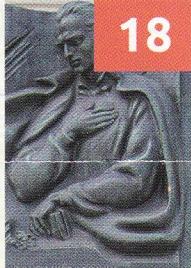
Лемківські місця Львова

Lemko places in Lviv

18

Будинок, де мешкав Б.-І. Антонич

У будинку на вул. Городоцькій, 50 у помешканні свого дядка Володимира Волошиновича проживав визначний український поет з Лемківщини Богдан-Ігор Антонич. Помешкання займало другий поверх, а сам Антонич жив і творив у довгій вузькій середній кімнаті з середнім (третім) вікном над балконом. Богдан-Ігор Антонич народився в селі Новиця Горлицького повіту. Автор шести поетичних збірок, поетичних перекладів, прозових творів. Справив значний вплив на сучасну українську поезію.

19

Монастир св. Онуфрія

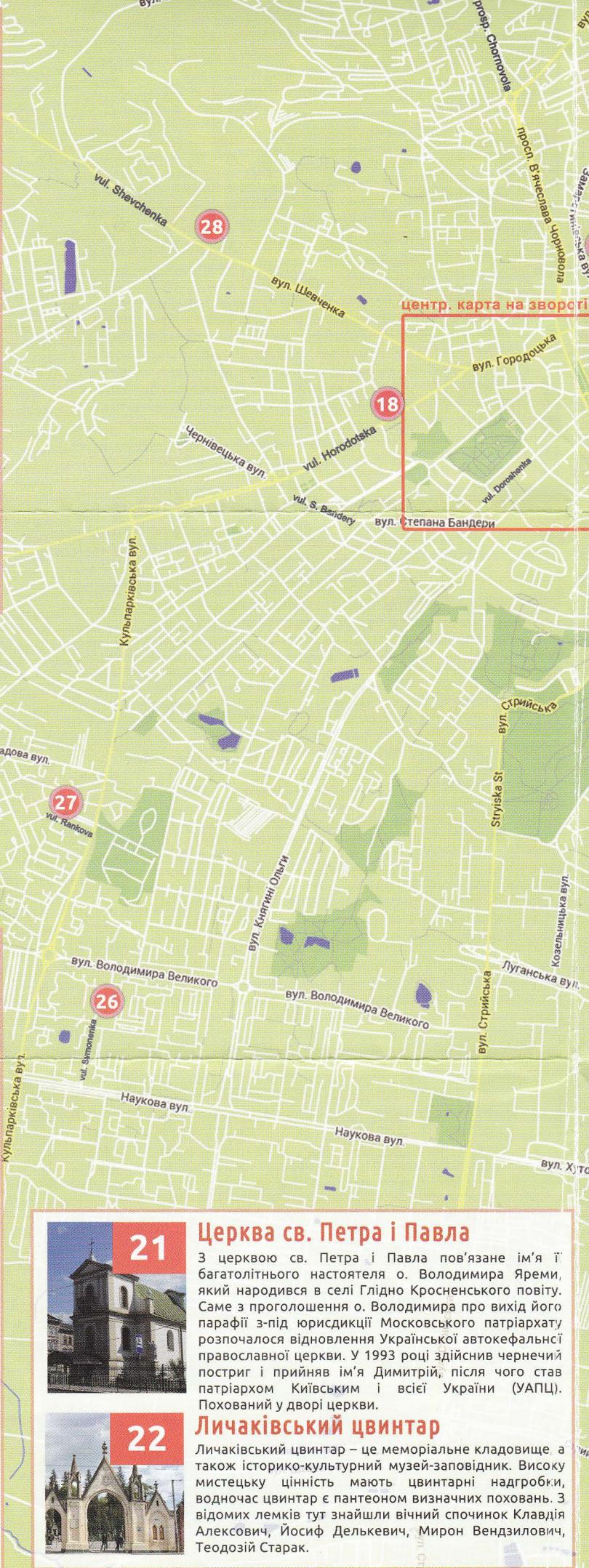
У монастирському саду церкви св. Онуфрія був похований визначний церковний і науковий діяч кінця XVIII – початку XIX ст. Модест Мелетій Гриневецький, уродженець села Лютовиська Ліського повіту. Модест Мелетій Гриневецький був протоігуменом василіянського монастиря у Галичині, професором Львівського університету, згодом ректором. Автор підручника для теологів з «Догматики» українською мовою

20

Лемківська церква

Лемківська церква св. Володимира і Ольги була споруджена в 1992 р. в музеї народної архітектури і побуту «Шевченківський гай». Вона збудована за зразком храму з 1831 року з села Котань Ясьельського повіту і яскраво доповнила експозицію лемківського сектора музею. Ідеїноком та реалізатором побудови лемківської церкви у Львові був відомий вчений-етнограф Іван Красовський. Лемківська церква св. Володимира і Ольги – важливий осередок духовного і громадського єднання лемків Львова та околиць.

21

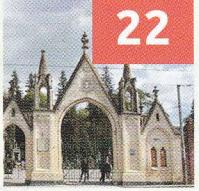
Церква св. Петра і Павла

З церкою св. Петра і Павла пов'язане ім'я її багатолітнього настоятеля о. Володимира Яреми, який народився в селі Глідно Кросненського повіту. Саме з проголошення о. Володимира про вихід його парафії з-під юрисдикції Московського патріархату розпочалося відновлення Української автокефальності православної церкви. У 1993 році здійснив чернечий постриг і прийняв ім'я Димитрій, після чого став патріархом Київським і всієї України (УАПЦ). Похований у дворі церкви.

22

Личаківський цвинтар

Личаківський цвинтар – це меморіальне кладовище, а також історико-культурний музей-заповідник. Високу мистецьку цінність мають цвинтарні надгробки, водночас цвинтар є пантеоном визначних поховань. З відомих лемків тут знайшли вічний спочинок Клавдія Алексович, Йосиф Делькевич, Мирон Вендзилович, Теодозій Старак.

Львівська академія мистецтв

Ціла плеяда талановитих лемків-скульпторів навчалася у Львівській академії мистецтв. Це Мирон і Юрій Амбіцькі, Лука Біганич, Василь та Володимир Одрехівські, Андрій та Володимир Сухорські, Степан Кищак.

Багато з них продовжували працювати в академії на викладацькій роботі.

Пам'ятний знак жертвам депортациї з українського Закерзоння

У 2007 році у зв'язку з 60 роковинами акції «Вісла» було прийняте рішення спорудити у Львові пам'ятник жертвам депортациї з українського Закерзоння. Львівська міська рада виділила земельну ділянку у скверику на вулиці Стуса (кінцева трамваю №4). Тоді ж був встановлений та освячений пам'ятний камінь на цьому місці.

Музей ім. Никифора Дровняка

У 2009 році вчитель історії СШ № 13 у Львові Людмила Барна разом зі своїми учнями створили у школі історико-етнографічний музей лемківської культури та побуту імені Никифора Дровняка. В експозиції музею лемківські знайдять праці та речі побуту.

Храм св. Володимира і Ольги

Храм св. Володимира і Ольги один з найбільш знакових храмів, збудованих у роки незалежності України. Будівництво цього храму в новому мікрорайоні стало наслідком хвилі релігійного відродження на початку незалежності. Будівництво тривало в 1991-1996 роках. Автором проекту храму є архітектор з Лемківщини Мирон Вендулович, який народився в селі Солинка Ліського повіту. Лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка, автор численних реалізованих проектів у Львові та області.

Музей лемківської різьби і писанок ім. Богдана-Ігоря Антонича

Музей лемківської різьби і писанок ім. Богдана-Ігоря Антонича створено завдяки старанням народного майстра-різьбяра Степана Кищака. В експозиції музею понад 100 виробів авторства понад тридцятьох лемківських різьбярів. Степан Кищак народився в селі Балутянці Сяноцького повіту. Організував і очолив у Львові цех лемківських різьбярів, активний діяч на ініції збереження лемківської культури.

Янівський цвинтар

Янівський цвинтар – друге за значенням після Личаківського кладовище Львова. Тут поховані визначні лемківські діячі Богдан-Ігор Антонич та Дмитро Блажейовський.